



Ragn-Sells AS
Suur-Sõjamäe 50
11415 TALLINN

Teie: 27.03.2009 nr. 1.2.1/542

Meie: 16.06.2009 nr JT 8-4/6474-2

Eelhinnang Ragn-Sells AS jäätmekäitluskoha Klaasi 3 tegevuse kohta ning keskkonnamõju hindamise algatamine

Ragn-Sells AS esitas Jõgeva-Tartu regiooni Tartu kontorile 30.03.2009 taotluse jäätmekäitluskohas Klaasi 3, Tartu prügi (segaolmejäätmete) 20 000 tonni/aastas pakkimise/ümberlaadimise lisamist kehtivale jäätmeloale. Ragn-Sells AS-l on kehtiv jäätmeluba L.JÄ.TM- 44824 Tartumaal, kehtivusega 17.11.2005-17.11.2010. Jäätmeluba on vajalik vastavalt jäätmeseaduse §-le73 lg 2 p 1, 2.

Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu region alustas jäätmeloa muutmise menetlust 03.04.2009, millest on teavitatud kirjalikult ka loa taotlejat 08.04.2009 kirjaga nr JT 8-4/6471-2. Jõgeva-Tartu region küsis 09.04.2009 nr JT 8-4/6471-3 Tartu Linnavalitsuselt arvamust jäätmeloa muutmise taotluse kohta. Tartu Linnavalitsus edastas 23.04.2009 kirjaga nr 8-5.4/07565 Tartu Linnavalitsuse 21. aprilli 2009. a korralduses nr 457 "Arvamus Ragn-Sells AS jäätmeloa taotluse kohta", kus omavalitsus ei nõustu Klaasi 3 kinnistul prügi (segaolmejäätmete) käitlemisega ning teevad ettepaneku algatada keskkonnamõtjude hindamise jäätmeloa muutmise menetluse käigus, sest jäätmete kogus tiheasustusosal võib olla olulise keskkonnamõtjuga ning tegemist on avaliku huviga.

1. Eelhinnang

Tuginedes keskkonnamõtju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 6 lg 2 p 11 ja lg 3 annab otsustaja eelhinnangu selle kohta, kas planeeritaval tegevusel on oluline keskkonnamõtju.

1.1 Tegevuse ala ja selle lähieümbruse keskkonnatingimused, nagu maakasutus, alal esinevad loodusvarad, nende omadused ja taastumisvõime ning looduskeskkonna vastupanuvõime. Keskkonna vastupanuvõime hindamisel lähtutakse eelkõige märgalade, randade ja kallaste, pinnavormide, metsade, kaitstavate loodusobjektide, sealhulgas Natura 2000 võrgustiku alade, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on juba ületatud, maareformi seaduse tähenduses tiheasutusega alade ning ajaloo-, kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest.

Klaasi 3, Tartu (katastri tunnus 79502:001:0056) sorteerimisjaam asub Ravila tööstuspargi Veeriku tööstusrajoonis. Kinnistu on piiritletud ida pool Tartu – Tallinn raudteega. Raudtee lähedus võimaldab planeeritaval krundil raudteeühendust. Raudteelt juurdepääsu saamiseks tuleb saavutada kokkulepe raudtee omanikuga.

Jäätmekäitluskohas ei ole keskkonnaohtlikke objekte. Kõvakattega tänavalt juhatakse sajuvesi kanalisatsiooni ning krundisisesel parklal kogunev sajuvesi juhatakse läbi liiva- ja õlipüüdurite tänaval paiknevasse kanalisatsiooni.

Ragn-Sells AS-le kuuluval 35 000 m² tootmismaal on territoorium asfalteeritud ning territoorium piiratud võrkaiaga.

Keskkonna vastupanuvõime hindamisel lähtutakse Maa-ameti looduskaitse kaardirakenduse- ja Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse keskkonnaregistri andmetest. Antud jäätmekäitluskohal ei ole Natura 2000 võrgustiku ega looduskaitsealaid. Ca 1 200 m kaugusele jääb Tähtvere raba, ca 960 m kaugusele jääb Emajõgi, milles elutsevad Natura 2000 loomaliigid. Jäätmekäitluskohast ca 1000 m kaugusel Emajõe kaldal on kaardistatud III kaitsekategooria liigi (võhumõök) kasvukohad, ca 1600 m kaugusele jäävad looduskaitsealine liigi (tiigikonn) elukohad. Klaasi 3 kinnistust ida pool 150 m asub Eesti Maaülikooli õppehoone ning lähim tavajäätmete prügila asub Ülenurme vallas ca 15 km kaugusel.

Klaasi 3, Tartu asub Tartu linna tiheasustusalal, mis asub rajatavas Ravila tööstuspargi Veeriku tööstusrajoonis. Segaolmejäätmete transportimisel Klaasi 3 kinnistule ja sealt edasi lõpladestuskohta tekitab õhusaaste ja müra. Jäätmevoogude liikumine antud tiheasustusalal on vältimatu ning koguseliselt suur – aastas 20 000 tooni, päevas 54,8 tonni, 8-12 tonnise kandevõimega 5,5 pressautot päevas. Transport põhjustab keskkonnale negatiivset mõju, eriti puudutab see Veeriku tööstusrajooni. On oluline, et jäätmete transportimisel Klaasi 3 kinnistule ning sealt edasi ladestuskohta tuleb keskkonnale põhjustatud negatiivne mõju minimeerida.

Probleemide leevendamiseks tuleb kaaluda majanduslikke, sotsiaalseid ja ökoloogilisi tagajärgi. Majandusliku aspektiga seoses saab analüüsida jäätmeveo kogukulusid. Keskkonnamõjusid saab hinnata esmalt seoses kasvuhoonegaaside heidete mõjuga, mis on hetkel transpordile kindlasti suurimaks väljakutseks. Eriti linnatingimustes annavad saasteainete heitkogused jätkuvalt põhjust muretsemiseks. Sotsiaalse aspekti seost saab analüüsida tõenäolise mõju ulatusega ühiskonnale kui tervikule, eriti elukvaliteedi mõjudele linnakeskkonnas, ümbritsevatel kruntidel asuvatele tootmis- ja äriettevõtetele ning Eesti Maaülikooli õppehoonele.

1.2 Tegevuse iseloom, kaasa arvatud selle tehnoloogiline tase, loodusvarade kasutamine, jäätme- ja energiamahukus, ning lähipiirkonna teised tegevused.

Klaasi 3 kinnistul tegeleb ettevõtte tavajäätmete kogumisega ning -sorteerimisega. Tavajäätmete sorteerimiseks on püstitamisel kilehall. Halli paigaldatakse sorteerimisliini koos pakipressiga. Samas kasutatakse ka teisaldatavaid käsipresse, millega materjalid pakkidesse pressitakse. Ehitusjäätmete sorteerimine toimub hoovis käsitsi ja kopaga. Sorteeritud materjali tarbeks paigaldatakse vastava märgistusega konteinerid.

Jäätmekäitluse tegevus Ragn-Sells AS-s toimub vastavalt Eesti Vabariigi seadusandlusele. Ettevõtte on sertifitseeritud vastavalt keskkonna- ja kvaliteedijuhtimissüsteemi rahvusvahelistele standarditele ISO 14001:2004 ja ISO 9001:2000.

Kavandatav tegevus on prügi (segaolmejäätmete) jäätmekoodiga 20 03 01 pakkimine/ümberlaadimine Klaasi 3 kinnistul mahuga 20 000 tonni aastas.

Klientidelt Tartu maakonnas kogub Ragn-Sells AS olmejäätmeid pressautoga, mis keskmiselt mahutab enda 12 m³ pressitud jäätmeid, nii et koorma kaal on ligikaudu 6 tonni. Selleks, et

optimeerida jäätmete transporti lõpp-ladestuskohta, plaanib ettevõtte jäätmete ümberlaadimist aadressil Klaasi 3, Tartu. Jäätmete ümberlaadimisel soovitakse kasutada spetsiaalset mobiilset ümberlaadimise seadet. Ümberlaadimise käigus kallatakse jäätmed pressautost otse ümberlaadimisseadme kolusse, mis suunab jäätmed pressimise seadmesse. Jäätmed pressitakse edasi otse seadmega ühendatud presskonteineritesse. Presskonteinerid mahutavad endas 30m³ pressitud jäätmeid, nii et koorma kaal on ligikaudu 12 tonni. Edasi viiakse jäätmed otse lõpp-ladestuskohta, kasutades haagisega veokit (mahutades kokku 2x30m³ presskonteinerit). Ümberlaadimise tulemusena on võimalik transportida ühe reisiga prügilasse korraga 4 pressauto täit jäätmeid. Jäätmete ümberlaadimist kasutatakse vastavalt jäätmeseaduse § 14 lg 2 kui transpordiosa, mille käigus toimub jäätmete jäätmeveose komplekteerimine mitmest saadetistest, et optimeerida jäätmete transporti prügilasse. Jäätmete ümberlaadimise käigus ei muutu jäätmete koostis (ei segata erinevat liiki jäätmeid) ega kogus, toimub vaid jäätmete pressimine ning teisaldamine ühest kogumisvahendist teise. Jäätmete ümberlaadimise tulemusena on võimalik hoida madalal jäätmekäitluse hindu klientidele ning oluliselt vähendada maanteetranspordist tulenevat keskkonnakoormust.

Ümbritsevatel kruntidel asuvad mitmesugused tootmis- ja äriettevõtted, kus tegeletakse rauakaupade ja plasttoodete hulгимүүгига, puidust kokkupandavate standardehitiste ja nende elementide tootmisega ning ehitusmaterjalide ja -tarvete hulгимүүгига. Teisele poole raudteed jäävad Eesti Maaülikooli õppehooned. Veeriku tööstusrajooni planeeringu järgi planeeritud tööstuspiirkonna põhjapoole tootmismaa krundid, lõunasse ärimaad.

1.3 Tegevusega kaasnevad tagajärjed, nagu vee, pinnase või õhu saastatus, jäätmete, müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn.

Tartu linna territooriumil jäätmete kogumise, veo, hoidmise, taaskasutamise ja kõrvaldamise korraldus, nende tegevustega seotud tehnilised nõuded ning jäätmetest tervisele ja keskkonnale põhjustatud ohu vältimise või vähendamise meetmed on sätestatud linna jäätmehoolduseeskirjaga. Konkreetsed tegevused on välja toodud jäätmehoolduseeskirjas.

Linnas ja maakonnas tekkivate jäätmete hulk on suur. Kogutud prügi (segaolmejäätmed) veetakse Aardlapalu prügilasse ning peale selle sulgemist 16. juuli 2009 veetakse Torma regionaalprügilasse.

Segaolmejäätmed sisaldavad suures koguses orgaanilist ainet, seega otsene mõju inimese tervisele võib avalduda segaolmejäätmete transportimisel ja ümberlaadimisel soojal aastaajal.

Pole teada, kas ümberkaudseid asunikke mõjutab prügi (segaolmejäätmete) vedu ning jäätmete ümberlaadimine ning kas häiriv lõhn, tolm ja müra ulatub Klaasi 3 kinnistust väljapoole.

Kinnistul tekitatakse müra peamiselt jäätmete kogumisel ja transpordile laadimisel. Kuna Klaasi 3 asub tööstuspiirkonnas, siis ei saa lugeda müra oluliseks probleemiks. Kuivõrd sortimisjaamas toimuvat tegevust võib tinglikult võrrelda tööstusega, siis on kohane müra mõju hinnata tööstusmüra ekvivalenttasemest lähtuvalt. IV kategooria (tööstusala) müra taotlustase (müra tase, mis üldjuhul ei põhjusta häirivust ja iseloomustab häid akustilisi tingimusi) olemasolevatel aladel võib olla päeval 65dB ja öösel 55dB. Lähim II kategooria müratundlik objekt Eesti Maaülikooli õppehoone asub tegevuskohast ca 150 m kaugusel.

Kuna tegemist on jäätmete sorteerimisega tegeleva ettevõttega, siis tekkivad tavajäätmed suunatakse taaskasutusse ning pressitud/ümberlaaditud segaolmejäätmed plaanitakse suunata prügilasse ladestamiseks.

Tõenäoliselt ettevõtte segaolmejäätmete pressimise/ümberlaadimisega ei kaasne olulist vibratsiooni, valgusreostust, soojuste eraldumist ega kiirguse eraldumist.

1.4 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus.

Et ennetada ja/või piirata keskkonna ja inimeste tervise kahjustamist, mida põhjustavad tööstusettevõtted on pandud ettevõttele "Kindlate tööstuslike tegevuste suurte õnnetuslike ohtude direktiiviga 82/501/EEC" kohustus valmistada ette ohutusaruanded ja kohapealsed avariilukorra plaanid. Ettevõttel tuleb täita tööohutuse, tuleohutuse jne kehtestatud eeskirju ja nõudeid. Määrata vastavad isikud kohtadel ja tagada töötajatele nõutav väljaõpe, sh avariilukordades tegutsemiseks. Kõik tegevused peavad vastama kehtivatele tervise- ja keskkonnakaitse normatiividele.

1.5 Kavandatava tegevuse eeldatav mõju Natura 2000 võrgustiku alale või mõnele muule kaitstavale loodusobjektile.

Pole teada negatiivse keskkonnamõju olemus, ulatus, suurus ja tähtsus Tähtvere rabale, Emajões elutsevatele Natura 2000 loomaliikidele, III kaitsekategooria liigi (võhumõök) kasvukohale, looduskaitse liigi (tiigikonn) elukohale, Eesti Maaülikooli õppehoonele, mis tekib segaolmejäätmete transpordil Klaasi 3 jäätmekäitluskohta, ümberlaadimisel ja sealt edasi lõppladestuskohta.

1.6 Tegevusega kaasneva mõju ulatus:

Pole teada, kas antud ettevõtlus peab olema piiratud. Arendusprojektide negatiivse keskkonnamõju tõenäosuse kohta võib teha vaid oletusi, kuid on ka võimalik tõenäosusteooriale tuginedes välja arvutada sündmuse (mõju või tekkiva kahju) toimumise võimalikkus. Erinevad sündmused toimuvad erineva sageduse ja intensiivsusega. Ühed sündmused toimuvad suhteliselt sageli ja teised väga harva. Seega tekib vajadus objektiivselt mõõta (hinnata) ühe või teise sündmuse toimumise võimalikkust (sagedust, intensiivsust).

Seega pole selge, millised looduskaitse põhjendused suudaksid edukalt võistelda majanduslike ja nendega tihti segunenud sotsiaalsete argumentidega. Põhimõtteliselt ei tohiks asjaolu, kus keskkonnale tehtud kahju ei ole lõpuni kindel ning selle võimalik ulatus on ebaselge, anda suuremat kaalu majandushuvidele. Vastupidi, määramatuse tõttu tuleks keskkonnahuvi kaalukust suurendada. Kindlasti tuleks esile tuua eelkõige kahju pöördumatust. Eelnevalt ei saa väita, et igasugusel keskkonnamõjul on pöördumatud tagajärjed. Tuleks lähtuda ennekõike sellest, millised tagajärjed võivad sellisel pöördumatul looduse muutmisel olla: kuivõrd see võib mõjutada elupaikade, liikide ja ökosüsteemi seisundit ning säilimist.

Mõjude ulatuse juures pole teada majanduslikud kui ka regionaalsed aspektid. Samuti pole teada võimalikud riskid seoses transpordi ja ümberlaadimise küsimuse mittelahendamisega, kui ka uusi võimalusi, mida ümberlaadimisjaam oma olemusega saab luua.

Jäätmete kogumine ja vedu on jäätmekäitluse kõige kallim osa ning moodustab 60-80% kuludest. Eestis kogutakse enamuse jäätmeid läbisegi, prügi ja segaolmejäätmetena ning seetõttu tuleb nad paratamatult prügilasse viia. Jäätmete kogumine ja vedu sisaldavad tehnoloogilisi ja organisatoorseid meetmeid, mis on sageli omavahel põimunud. Paremini korraldatud prügivedu nõuab investeringuid.

Äraveetud prügi ja veoteenuse eest tasutakse peamiselt mahu, mitte massi järgi. Jäätmete tihedus ega prügikasti täituvus ei ole aga ühesugune ning tõelise koguse teadasaamiseks on vaja prügi kaaluda. Kalli laadimis- ja pressimisseadmega autoga ei ole mõtet prügi kaugesse prügilasse vedada.

Jäätmete pressimine/ümberlaadimise eesmärk on kulude sääst tooraine- ja energiasäästu kaudu ning lisandväärtuse andmine tootele. Jäätmeveo transpordi logistika eeldab planeerimis- ja kavandamissüsteemi, mille eesmärgiks on kulude sääst tooraine- ja energiasäästu kaudu. Eesmärgi saavutamiseks on vaja jõuda olukorrani, kus sõidukite eksploatatsiooniline valmidus (edasi-tagasi ja ühes suunas) oleks optimaalne ning transpordikasutus efektiivsem. Veovajadust saab vähendada balansseeritud koormatega, optimeeritud marsruudiga ja transpordiliigi ja -tüübi valikuga. Transpordi valmisolek põhineb edasi-tagasi sõidu ajal ja täiskoormaga liikumisvõimalustel, mis saadakse jäätmevoogude liikumise plaanidest. Täielikult integreeritud planeerimine eeldab konstrueeritud tarneahelat. Siinjuures tuleb silmas pidada, et tehnoloogia (tark- ja riistvara) ei lahenda probleeme ise. Tulemuse määrab ära sisendinfo kvaliteet (nõudluse prognoosid jne).

Tuginedes eeltoodule võime väita, et Ragn-Sells AS kavandatav jäätmeveo transpordi logistika ning ümberlaadimine on kaalutletud, kuid võib kaasa tuua tiheasustusosalal ning transportimisel negatiivseid keskkonnamõjusid. Vajalik on selgitada, kas mõju on võimalik leevendada või seada tegevusele täiendavaid piiranguid.

Negatiivne mõju transportimisel on seotud eelkõige välisõhuga ja kaudsemalt ka kliimamuutustega. Jäätmete veo keskkonnamõju avaldub jäätmete võimaliku levikuga keskkonda veo ajal ja transpordivahendi keskkonnamõjuga. Transpordi korraldamisel tuleb silmas pidada, et veovahendid kulutavad fossiilseid kütuseid ja paiskavad õhku heitgaase, sh kasvuhoonegaase, mistõttu majanduslikust otstarbekusest ja ka keskkonnakaitselisest seisukohast tuleb mõjusid analüüsida.

Jäätmeloa muutja on seisukohal, et inimestel (huvigruppidel) peab olema võimalik kaasa rääkida neid puudutavate dokumentide koostamisel.

2. Keskkonnamõju hindamise algatamine

Vastavalt KeHJS § 6 lg 4 alusel peab otsustaja kaaluma jäätmekäitluskoha rajamisel, laiendamisel või rekonstrueerimisel keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust.

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 6 lg 3 kohaselt on otsustaja arvates tuleb kaaluda keskkonnamõju olulisust, sest tegevused Klaasi 3, Tartu võib ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada pöördumatuid muutusi keskkonnas, seada ohtu inimese tervise või vara.

Otsustajana oleme eelhindangus analüüsinud ja välja toonud lähtudes Ragn-Sells AS Klaasi 3, Tartu kinnistul kavandatava segaolmejäätmete käitlemise tegevuse:

- 1) eeldatava keskkonnamõju ulatuse;
- 2) asukoha ja selle keskkonnatingimused;
- 3) tehnoloogilise taseme ning jäätme- ja energiamahukuse;
- 4) eeldatava keskkonnamõju tõenäosuse, kestuse, sageduse, pöördumatuse ja toime;
- 5) võimaliku riski ulatuse.

Keskkonnamõju hindamine (*edaspidi* KMH):

1) alandab oluliselt riski hilisemate keskkonnaprobleemide tekkeks, mis võivad ettevõtjale kaasa tuua rahalisi kohustusi ja sanktsioone – kuna juba tegevuse alustamisel on küllaltki täpselt selge, millistele keskkonnaküsimustele peab ettevõtja tähelepanu pöörama, millised probleemid võivad tekkida ja kuidas neid vältida. Hilisem keskkonnakahju toob ettevõtjale lisaks trahvidele kaasa kahju heastamise kohustuse, mis on üldjuhul kulukam kui keskkonnakahju vältimine;

2) läbiviimise käigus avalikkuse kaasamine võimaldab teavitada tegevusest laiemat avalikkust ning nendega kavandatava tegevuse läbiviimise tingimusi arutada, mis lisab tegevusloa andmise otsusele legitiimsust ning aitab vähendada riski, et tegevusluba hiljem vaidlustatakse;

3) avalikkuse aktiivne kaasamine ning järjepidev informeerimine tõstab oluliselt ettevõtte reputatsiooni ja toob ettevõtte tulevasele tegevusele samas piirkonnas seega kindlasti kasu;

4) on vajalik osa ettevõtte arengu planeerimisel, mis maandab riske ning aitab teha õigeid ja jätkusuutlikke otsuseid ettevõtlustegevuses.

Lähtuvalt eeltoodust, eelhinnangust, Ragn-Sells AS poolt esitatud jäätmeloa muutmise taotlusmaterjalidest, Tartu Linnavalitsuse arvamusest ja Keskkonnaameti peadirektori 02.02.2009. a käskkirjale nr 1-4/7 "Volituste andmine" ning võttes aluseks KeHJS § 11 lg 2 alगतada keskkonnamõju hindamine jäätmekäitluskoha Klaasi 3, Tartu tegevuse kohta, kuna kavandatav tegevus võib tuua kaasa olulise keskkonnamõju.

Vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 12 lg 1 punktile 1 tuleb Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regioonil (jäätmeloa muutmise andmise otsustaja) teatada KMH algatamisest arendaja kulul (Ragn-Sells AS) ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded 14 päeva jooksul KMH algatamise otsuse tegemisest alates.

Avalikustamise teadaande eest on riigilõiv 100 krooni (riigilõivuseadus § 82). Riigilõivu saab tasuda rahandusministeeriumile SEB pank a/a 10220034796011 või Swedbank a/a 221023778606, viitenumber 2900078680. Makse sooritamisel tuleb selgituse lahtrisse märkida: **makse ID 935663**. KMH protsessi menetluse nõuete täitmiseks palume makse teostada 14 päeva jooksul KMH algatamise kuupäevast alates.

Juhime Teie tähelepanu, et KeHJS § 11 lg 11 alusel peatub kavandatava tegevuse KMH algatamise korral tegevusloa (jäätmeloa muutmise) taotluse menetlus kuni KMH aruande heakskiitmiseni.

Palume Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regioonile teatada, kui on valminud keskkonnamõju hindamise programm ning selgunud selle avaliku arutelu toimumise võimalik aeg ja koht. Enne avalikku arutelu peab toimuma vähemalt kahe nädala jooksul programmi avalik väljapanek.

Lugupidamisega


Rainis Uiga
Juhataja kt

Ivo Ojamäe 7302 252
Tea Pärnik 7302 253